

REAKCIJA BOŠNJAKA ZENICE NA ŠTRAJK U GAZI HUSREV-BEGOVOJ MEDRESI 1972. GODINE

Hikmet KARČIĆ

Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava
karcichikmet@gmail.com

SAŽETAK: Štrajk učenika Gazi Husrev-begove medrese 1972. godine predstavlja važan, ali slabo istražen događaj u povijesti bošnjačko-muslimanskog društva u socijalističkoj Jugoslaviji. Učenici ove vjerske obrazovne ustanove započeli su štrajk koji je trajao dva mjeseca i šest dana, izazvavši pažnju medija i vlasti. Iako je zvanični narativ bio da je štrajk osuđivan, arhivska istraživanja ukazuju na postojanje neideoloških muslimanskih grupa koje su podržavale poboljšanje statusa učenika i reforme u medresi. Ovaj rad analizira dva do sada nepoznata dokumenta vezana za sastanke u Zenici 1972. godine, koji svjedoče o nastojanjima za unapređenjem obrazovnog sistema i reformi unutar Islamske zajednice. Ovi događaji imali su dugoročne posljedice na bošnjačko-muslimansko društvo i njegov odnos prema obrazovnim institucijama.

Ključne riječi: Gazi Husrev-begova medresa, štrajk, Islamska zajednica, reforma obrazovanja, socijalistička Jugoslavija

Uvod

Štrajk učenika Gazi Husrev-begove medrese 1972. godine predstavlja jedan od manje poznatih događaja bošnjačkog naroda iz vremena socijalističke Jugoslavije. Gazi Husrev-begova medresa u Sarajevu i Alaudin-medresa u Prištini bile su jedine islamske vjerske odgojno-obrazovne srednjoškolske ustanove u Jugoslaviji. U januaru 1972. godine započet je štrajk koji je trajao dva mjeseca i šest dana. Jednostrana obustava nastave, koju su pokrenuli učenici Gazi Husrev-begove medrese, predstavljala je jedinstven trenutak izazvavši zapanjenost kako rukovodstva Vrhovnog islamskog starješinstva tako

i rukovodstva Saveza komunista. Učenici jedne marginalizirane škole uspjeli su dobiti pažnju ne samo jugoslavenskih nego i pojedinih svjetskih medija, jer je štrajk u totalitarnoj državi bio rijetkost, ali i krivično djelo. Iako je zvanični narativ bio da se štrajk jednoglasno i generalno osuđuje, arhivska istraživanja pokazuju da je situacija bila dosta složenija i da je bilo (neideoloških) grupa muslimana koje su bile zainteresirane za poboljšanje statusa u medresi. Zasiurno, strukture Islamske zajednice u Zenici predstavljaju dokaz ne samo zainteresiranosti za svoju medresu i

đake nego i za unapređenje i reformu unutar same Islamske zajednice. U ovom radu donose se dva do sada nepoznata dokumenta sa dva sastanka koji su održani u Zenici 1972. godine.

Dva sastanka u Zenici 1972. godine

Dana 23. februara 1972. godine održan je sastanak imama i džematlija u Zenici, sazvan na zahtjev muslimana iz tog područja, s fokusom na dešavanja u Gazi Husrev-begovoj medresi.¹ Sastanak je otvorio član odbora Hasib-ef. Mujić, čitajući pismeni

Vrhovnog sabora Islamske zajednice, POV-6-21/1972.

¹ Arhiv Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Zapisnik vanrednog zasjedanja

zahtjev za sastanak. U diskusiji su učestvovali brojni govornici koji su izrazili zabrinutost zbog nedostatka statuta Medrese, trajanja štrajka, potrebe za ispitivanjem uzroka štrajka, uvođenjem svjetovnih predmeta i statusa diplomiranih učenika. Također su predložene promjene u nastavnom planu i programu, uključujući uvođenje predmeta poput: logike, filozofije, psihologije, matematike i jednog evropskog jezika.

Diskusiju je započeo Arnaut Selim iz Briznika, izražavajući zabrinutost zbog nedostatka statuta Medrese i njenog zatvaranja nakon štrajka. Salih Smailović iz Obrenovaca postavio je pitanje o neaktivnosti Starješinstva Islamske zajednice u istraživanju uzroka štrajka. Ibrahim Telalović iz Koprivne zagovarao je ispunjenje zahtjeva đaka za uvođenje svjetovnih predmeta. Halil Tutnić iz Orahovice istaknuo je da bi učenici Medrese trebali postati vjerski službenici nakon završetka školovanja. Šaban Babić iz Stranjana smatrao je važnim da se Medresa odmah otvori i odbacio je neke zahtjeve đaka koji nisu u skladu s predmetima. Fehim Čelenska iz Zenice naglasio je potrebu za većom obrazovanošću i pedagoško-psihološkom pripremom imama. Hasan-ef. Ljevaković je izrazio spremnost da se podrži Gazi Husrev-begova medresa u svakom pogledu, naglašavajući potrebu za rješavanjem problema. Redib Zgrčo i Esad Karalić ukazali su na potrebu poboljšanja kvalitete nastave i nastavnog kadra.

Sastanak je rezultirao usvajanjem zaključaka koji su uključivali: otvaranje Medrese i nastavak nastave bez obzira na uzroke štrajka, izmjenu plana i programa, formiranje komisije za utvrđivanje novog plana i programa, postavljanje kvalificiranih nastavnika, uvođenje reda i discipline, obavezu diplomiranih da služe kao vjerski službenici, neisključivanje učenika zbog štrajka, formiranje komisija za izradu udžbenika, izradu

statuta Medrese, te mogućnost ponavljanja godine za učenike koji padnu. Također je odlučeno da se nastava produži kako učenici ne bi izgubili školsku godinu zbog štrajka.

Isti dan održan je još jedan sastanak u prostorijama Odbora Islamske zajednice u Zenici, iniciran pismenim zahtjevom muslimana zeničkog područja, vezano za štrajk i obustavu rada u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu.² Sastanku je prisustvovalo 68 uglednih građana muslimana, a uvodnu riječ dao je član Odbora Asim Kadrić. Diskusija je bila fokusirana na problem štrajka đaka.

Tokom sastanka, različiti govornici su izrazili zabrinutost zbog neinformiranosti uprave Medrese i Islamske zajednice o štrajku, kao i nedostataka u radu i programu Medrese. Istaknute su potrebe za poboljšanjem standarda obrazovanja, uvođenjem stručnih nastavnika, štampanjem udžbenika i izradom statuta Medrese. Također, izražena je kritika prema reisul-ulemi zbog nepristajanja na sastanak s đacima, te je naglašena potreba za detaljnijim ispitivanjem problema Medrese.

Jedan od učesnika ovog sastanka bio je i poznati sudija Fadil Imamović, koji je u svom govoru o Medresi istaknuo da je već ranije u Saboru Islamske zajednice zagovarao potrebu za unapređenjem Medrese. Naglasio je važnost postavljanja stručnog nastavnog osoblja, štampanje udžbenika, kao i potrebu za donošenjem statuta koji bi regulirao prava, dužnosti i obaveze učenika i nastavnika te druga pitanja vezana za život u Medresi. Istaknuo je da se ovakvi problemi ne mogu rješavati samo administrativnim mjerama, već zahtijevaju detaljno ispitivanje situacije i njenih uzroka. Smatrao je nužnim da se situacija u Medresi ponovo procijeni i predložio da Sabor formira komisiju koja će utvrditi stvarno stanje. Naglasio je da se ne smije dopustiti da politički motivi utječu na ovaj proces, već je

potrebno riješiti problem na način koji će omogućiti Medresi da djeluje prema svojoj svrsi, osposobljavajući čak i za kvalitetno djelovanje unutar zajednice.

Dr. Hasan Numanagić je izrazio žaljenje zbog činjenice da đaci Gazi Husrev-begove medrese moraju pribjeći štrajku kako bi natjerali upravu na ispunjenje njihovih prava. Naglasio je da je ovo pokazatelj nedovoljne brige nadležnih organa o Medresi, uprkos prethodnim štrajkovima koji su već ukazivali na probleme. Smatrao je da su nadležni organi imali priliku spriječiti ovakav razvoj situacije i osigurati nesmetan rad i razvoj Medrese, što bi doprinijelo napretku i prosperitetu ustanove.

Džafer Tahirbegović je kritikovao stav Vrhovnog starješinstva prema đacima, posebno osuđujući odbijanje reisul-uleme da primi i saslušaj đake, unatoč njihovoj upornoj želji da mu osobno iznesu nedostatke, propuste i uzroke svog odbijanja nastave. Smatrao je da je odbijanje reisul-uleme da saslušaj đake dovelo do većeg revolta među njima i da je bilo neophodno primiti ih i saslušati kako bi se informirala javnost. Odbacio je mišljenje da postoji vanjski utjecaj na đake vezano za štrajk i istaknuo da su optužbe za političku aktivnost neosnovane.

Zaključci sastanka uključuju prihvaćanje zaključaka s prethodnog sastanka održanog s imamima, muftelijama i uglednim seljanima, formiranje komisije od članova Vrhovnog sabora i stručnjaka za pregled stanja u Medresi te prezentaciju tih zaključaka na sjednici Vrhovnog sabora u Beogradu 27. februara 1972. godine.

Zaključak

Štrajk učenika Gazi Husrev-begove medrese 1972. godine ostaje važan trenutak u historiji ne samo Islamske zajednice nego i bošnjačkog obrazovanja i društva u socijalističkoj Jugoslaviji. Iako je u početku bio široko osuđivan, arhivska istraživanja otkrivaju složenost situacije, uključujući postojanje neideoloških

¹ Arhiv Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Zapisnik vanrednog zasjedanja

Vrhovnog sabora Islamske zajednice, POV-6-21/1972.

muslimanskih grupa koje su tražile poboljšanje obrazovnog statusa i uvođenje reformi unutar Medrese. Dva sastanka održana u Zenici u februaru 1972. godine jasno pokazuju ozbiljnost problema i želju za reformom unutar Islamske zajednice, kao i nezadovoljstvo zbog neadekvatne reakcije

rukovodstva na zahtjeve učenika. Iako su donijeti zaključci o otvaranju Medrese i nastavku nastave te formiranju komisija za izradu novih programa i statuta, evidentirana je potreba za dubljim razmatranjem osnovnih uzroka štrajka, kao i za sistemskom reformom obrazovnog sistema unutar

Islamske zajednice. Štrajk, iako osuđivan od vlasti, postavio je temelje za kritičko promišljanje o obrazovanju i reformama u Islamskoj zajednici, dok su ovi sastanci pokazali snagu lokalnih zajednica u traženju odgovornosti i unapređenja obrazovnog sistema Zajednice.

Prilog br. 1.

Zapisnik

Sastavljen dana 23. 2. 1972 god. održanog sastanka imama i džematlija na zahtjev muslimana Zeničkog područja, koji je održan u sali Odbora IZ u Zenici.

Sastanak je otvorio na osnovu pismenog zahtjeva muslimana Zeničkog područja, član odbora Hasib ef. Mujić koji je pročitao pismeni zahtjev u kom se traži da se održi sastanak 23. 2. 1972. po pitanju Gazi Husrev-begove medrese.

Nakon toga je uzeo učešće u diskusiji Arnaut Selim iz Briznika i rekao:

Da ga posebno čudi zašto medresa nema svog statuta i zašto je proteklo tako dugo vrijeme a da medresa poslije štrajka nije otvorena.

Smailović Salih iz Obrenovaca u svojoj diskusiji je rekao: Zašto nije od strane starješinstva niko došao da ispita uzrok štrajka u medresi.

Telalović Ibrahim iz Koprivne zastupa mišljenje da bi trebalo udovoljiti zahtjevu đaka po pitanju uvođenja svjetovnih predmeta koji su oni u svome zahtjevu istakli.

Tutnić Halil iz Orahovice: Ako već đak medrese uči za vjerskog službenika, onda bi po završetku i trebao da slovi kao vjerski službenik.

Babić Šaban iz Stranjana: Mišljenja sam da bi trebalo odmah otvoriti medresu a da ne bi trebalo udovoljiti đacima one tačke koje nisu u skladu sa predmetima a važno je da svaki đak iz medrese iziđe sposoban i komotan u vršenju svoje dužnosti.

Karalić Esad je pročitao učešće u diskusiji Hadžić Asima iz Janjića i rekao: Ja bih podržao dosadašnji program medrese.

Čelenka Fehim iz G. Zenice je rekao: Čitajući članak iz štampe od strane Reis ef. vidim da je on u pravu, a kada sam razumio i zahtjev đaka mogu reći da su i oni u pravu. Obzirom na današnje potrebe na terenu i na obrazbu koja svakodnevno raste kod članova I.Z. onda bi i imami morali biti srazmjerno više obrazovni a posebno pedagoški psihološki jer same prilike života to traže.

H. Hasan ef. Ljevaković je rekao: Kako svako selo ima svoju instituciju, tako svi skupa imamo zajedničku instituciju Gazi Husrev-begovu medresu za koju ćemo dati ako

treba i kapu sa glave. Saznao sam da od davno nešto škripi u medresi pa sam zato da se medresa postavi na zdravu osnovu, da se udovolje svi zahtjevi osim dvije tačke koje nisu u vezi sa predmetima i uporno tražim da se medresa što prije otvori pa u koliko se spomenuti predmeti ne mogu savladati za pet neka se medresa produži na osam godina.

H. Redžib Zgrčo: Vrijeme u kome sam ja pohađao medresu dešavalo se je da su neke predmete predavala nestručna lica, kao što je to bio slučaj sa istorijom islama. U potpunosti opravdavam stav učenika medrese. Ako starješinstvo insistira da se po završetku medrese prihvata vjerska služba onda bi trebalo garantovati i egzistenciju.

Karalić Esad: Treba pojačati kapacitet nastavnog kadra.

Begović Teufik iz Briznika: Potrebna je dopuna predmeta u medresi te da se verifikuje kako je i ranije bila.

Spahić Alija iz Puhovca: Mene posebno divi izlaganje svih diskutanata pa bih dodao da je koliko ja znam, za zatvaranje medrese kriv po najviše direktor jer sam obavješten da i kurbani koji su davati za đake odlazili drugim kanalom a ne u priloga kako je to namijenjeno.

Spahić Nesib iz Pojska kaže: Svi koji su nazad par godina završili medresu, može se nazrijeti sakatost u njihovom znanju. Imami, kako po sposobnosti tako i po rangu treba da su ravni ostalim srednjoškolicima a što je najglavnije moramo raditi na tome da nam džamije ne ostanu prazne.

Hasan ef. Ljevaković mu odgovara: Ako se đaci odgoje kao idealisti, džamija neće biti prazna.

Čelenka Azem iz Dogloda veli: Zahtijevam da se medresa otvori u najkraćem roku.

Karalić Esad veli ako se odmah ne riješi pitanje predmeta, ostaće plan i program kao i ranije.

Hasib ef. Mujić izjavljuje da su diskutanti dovoljno se izjasnili o predmetu o kojem je vođena diskusija. Nakon toga prisutni ovom sastanku jednoglasno su zaključili da se donesu zaključci koje treba prezentovati Vrhovnom saboru na zasjedanju 27.2.1972. godine u Beogradu.

Zaključci

Koji su donešeni na ovom sastanku glase kako slijedi:
1. Da se medresa odmah otvori i počne sa nastavom bez obzira šta je uslovalo da je došlo do štrajka.

2. Da se u medresi izmijeni plan i program tako da se uvedu pored sadašnjih predmeta i sljedeći predmeti: logika, filozofija, psihologija, matematika i jedan evropski jezik. Ako se pokaže potrebno radi uvođenja ovih predmeta, neka se produži rok trajanja školovanja.

3. Radi utvrđivanja plana i programa medrese treba obrazovati komisiju od najsposobnijih i najeminentnijih stručnjaka za pojedine predmete, da bi ova komisija izradila odgovarajući plan i program medrese.

4. Da se u medresu postave profesori-nastavnici, koji po svojim kvalifikacijama i stručnošću odgovaraju svaki za svoj poziv u odnosu na predmete koje će predavati.

5. Da se u medresi zavede takav red i disciplina koja će odgovarati svrsi kojoj je medresa namijenjena, da odgoji buduće vjerske službenike koji će sami biti ljubitelji islama i kao takvi odgajati muslimane u toku svoga službovanja u Islamskoj zajednici.

6. Da se svaki đak obaveže da će po svršetku medrese ili nakon toga neke druge škole, da će služiti kao vjerski službenik u Islamskoj zajednici.

7. Jednoglasno se zaključuje, da se zbog štrajka u medresi ne isključuje ni jedan učenik medrese.

8. Da se u što kraćem roku obrazuju potrebne komisije od stručnih lica, koje će izraditi potrebne udžbenike za medresu.

9. Da se izradi odgovarajući statut medrese, u koje će se unijeti propisi o pravima i dužnostima đaka, nastavnika itd.

10. Da učenik koji padne na jednu godinu može ponavljati dotični razred.

11. Da se nastava u medresi produži tako da đaci ne bi izgubili zbog štrajka ovu školsku godinu.

Zaključeno je time da je ovom sastanku prisustvovalo 138 imama i džematlija a većim dijelom sa sela.

Vjersko-prosvjetni referent

Član Sabora

Predsjednik

Zapisničar

Prilog br. 2.

Zapisnik

Sastavljen dana 23. 2. 1972. godine održanog u prostorijama Odbora islamske zajednice u Zenici, a koji je sazvan na pismenu inicijativu muslimana Zeničkog područja, po pitanju štrajka i obustave rada u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu.

Sastanku je prisustvovalo 68 uglednih građana muslimana.

Uvodnu riječ dao je član Odbora islamske zajednice u Zenici Kadrić Asim, koji je pročitao pismeni zahtjev džematlija grada po pitanju zatvaranja Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu, pozivajući članove Vrhovnog sabora Mujić Hasib ef. koji je upoznao prisutne da je on kao član Sabora dobio poziv Vrhovnog islamskog starješinstva u Sarajevu na sjednicu sabora, koja će se održati dana 27. 2. 1972. godine u Beogradu.

Dnevni red ovog saziva je: Informacija o štrajku đaka, diskusije, zaključci i razno.

Nakon toga Mujić Hasib ef. upoznaje prisutne da je on pozvan na sličan sastanak, koji se održao danas prije podne sa imamima, mutevelijama i drugim džematlijama okolnih sela, pa daje Šabiću Muhamedu zapisnik sa toga sastanka da ga prisutnima pročita i da se prisutni sa istim upoznaju nakon toga je nastala diskusija.

Od prisutnih uzima riječ Šabić Muhamed koji postavlja pitanje zašto se Sabor održava u Beogradu, odnosno van teritorije BiH, pošto je problem štrajka đaka medrese sa teritorije BiH i jedini problem bosanskohercegovačkih muslimana, što bi bilo prirodno da se rješava u Sarajevu, ondje gdje je problem i nastao.

Uzima riječ Hodžić Enis, koji se čudi da uprava medrese i nadležni organi Islamske zajednice nisu znali o štrajku u medresi dok on nije nastupio. To znači da je i uprava i viši organi vrlo malo vodili računa o stanju i disciplini u medresi i da nisu u dovoljnoj mjeri vodili brigu o đacima i nedostacima koji su doveli do štrajka u medresi.

Karalić Esad, veli, ne mogu prihvatiti tvrdnju da uprava medrese i viši organi IZ nisu ništa znali o štrajku, kojeg su đaci spremali, sama činjenica, da su pored ovog štrajka bila još dva manja i jedan veći štrajk govori da u medresi nešto nije bilo u redu. Iz sama ona ranija štrajka uprava medrese i viši organi nisu izvukli nikakve pouke. Mislim da je pogrešan stav i uprave i viših organa što nisu ništa poduzimali da do ovog četvrtog štrajka ne dođe.

Nadalje Karalić veli da je i on sam bio đak te medrese pa su mu poznati mnogi nedostaci u medresi kao na primjer nedostatak i programa u medresi a od udžbenika nismo imali ništa drugo osim fikhul-ibadata koga i seljak u najzabitijem selu ima. Da Vam ne duljim, u medresi nismo imali ni tedžvida po kome bi mogli naučiti pravilno učenje Kur'ana, nego nam je naš dobri nastavnik Silajdžić predajući kiraet pisao i pojedina pravila tedžvida.

Imamović Fadil, u svom izlaganju po pitanju medrese je rekao da je on i ranije u Saboru zastupao mišljenje da se medresa podigne na bolji nivo, da se u medresu kao nastavnici postave stručni ljudi, da se odštampaju udžbenici medrese, da se napiše i ustroji statut medrese, koji će regulisati prava i dužnosti i obaveze kako đaka tako i nastavnog osoblja, kao i druga pitanja koja se tiču života u medresi.

Ovakva pitanja ne mogu se rješavati administrativnim mjerama, nego podrobnim ispitivanjem stanja i uzroka. Smatram za potrebno da se slučaj preispita, odnosno da Sabor obrazuje jednu komisiju pa neka ona utvrdi pravo stanje u medresi. Ni u kom slučaju ne može se nametnuti neki politički moment, nego se ovdje radi o nastupajućem problemu, koga treba rješavati i medresu postaviti na svoje noge, da medresa djeluje svojoj namjeni i da đaci koji izlaze iz iste budu osposobljeni tako da se može slušati u džematu i potpuno zadovoljiti.

Dr. Numanagić Hasan kaže da je žalosno da đaci Gazi Husrev-begove medrese štrajkom prisiljavaju upravu medrese i Rijasetu u ostvarivanju svojih prava. Iz ovog se vidi da su nadležni organi bili indolentni prema medresi i pitanjima kojima se je Upravi medrese i Vrhovnom starješinstvu ukazalo ranijim štrajkovima, jer su nadležni organi imali vremena i mogućnosti da ovo sve na vrijeme spriječe, da do ovog ne dođe i da omogućće nesmetan i pravilan rad i razvitak u medresi, pa bi i mi u tom slučaju bolje pomogli svaku akciju koja se vodi za napredak i prosperitet medrese.

Tahirbegović Džafer uzima riječ i osuđuje stav Vrhovnog starješinstva prema đacima, što ih vrhovni poglavar Reisu-l-ulema nije htio primiti i saslušati i ako su to đaci uporno tražili da bi lično Reisu-l-ulemi, vrhovnom poglavaru Islamske zajednice ukazali nedostatke, propuste i uzroke zbog kojih su odbili da idu na nastavu, a ne na onakav način ih odbiti i bagatelisati đake, što je takav postupak kod đaka izazivao još veći revolt. Da li

je stav đaka bio pravilan ili ne, u načelu je bio pravilan, pa je đake svakako trebalo primiti i saslušati, kako bi i javnost bila o tome upoznata, jer bi i javnost bila o tome upoznata, jer je u javnost došlo da su Narodne vlasti deputaciju đaka primile i lijepo ih saslušale a ne odbile, kao što je to učinio Reisu-l-ulema, koji je bio najmjerodavniji da ih sasluša. Slaže se sa predgovornicima i odbija kao i predgovornici da postoji kakav uticaj sa strane na đake i da se može đacima pripisati i prikrpiti u pogledu štrajka ma kakva politička djelatnost.

Zaključci

1. Usvajaju se zaključci sa sastanka održanog sa imama, mutevelijama i uglednim seljanima okolnih sela od 23. 2. 1972.

2. Da Vrhovni sabor obrazuje od svojih članova komisiju od 5 članova i od stručnjaka van Sabora, koji će pregledati stanje u medresi, utvrditi sve ono što je opravdano u odnosu na zahtjeve đaka.

3. Ove zaključke sa zaključcima ranijeg sastanka prezentirati Saboru 27. 2. 1972.

Vjersko prosvjetni referent

Član Sabora

Predsjednik

Zapisničar

الموجز

حكمت كارتشيتش

رد فعل بشانقة زينيتسا على الإضراب في مدرسة الغازي

خسروبك عام 1972

كان إضراب تلاميذ مدرسة الغازي خسروبك في عام 1972 حدثاً مهماً ولكنه لم يحظ بالبحث في تاريخ المجتمع البوسناتي المسلم في يوغوسلافيا الاشتراكية. استمر إضراب تلاميذ هذه المؤسسة التعليمية الدينية شهرين وستة أيام، مما أثار اهتمام وسائل الإعلام والسلطات. وبالرغم من إدانة الخطاب الرسمي لهذا الإضراب، إلا أن الأبحاث الأرشيفية تشير إلى وجود مجموعات إسلامية غير أيديولوجية تدعم تحسين أوضاع التلاميذ وإجراء إصلاحات في المدرسة. تحلل هذه الورقة وثيقتين غير معروفتين من قبل تتعلقان بالاجتماعات التي عقدت في زينيتسا عام 1972، والتي تشهد على الجهود المبذولة لتحسين النظام التعليمي والإصلاحات داخل المشيخة الإسلامية. كان لهذه الأحداث عواقب بعيدة المدى على المجتمع البوسناتي المسلم وموقفه من المؤسسات التعليمية.

الكلمات الرئيسية: مدرسة الغازي خسروبك، الإضراب، المشيخة الإسلامية، إصلاح التعليم، يوغوسلافيا الاشتراكية.

Summary

BOSNIAKS OF ZENICA'S REACTION TO THE STRIKE IN GAZI HUSREV-BEY MADRASA IN 1972

Hikmet Karčić

The strike of the student of Gazi Husrev-bey Madrasa in 1972 is a significant, yet not sufficiently studied event in the history of Bosniak-Muslim society within the social Yugoslavia. The students of this school initiated a strike which lasted for two months and six days, drawing the attention of both the media and the government. Although the official narrative claimed that the strike was largely condemned, the research carried out in the archives shows evidence of activities of non-ideological Muslim groups who supported the call for an improvement of the status of students and the reform of madrasa. This article analyses the two until now unknown documents related to the meetings held in Zenica in 1972, which bear witness to the efforts to improve the educational system and introduce reform within the Islamic Community. The events that then took place had a long-term impact on Bosniak-Muslim society and its attitude towards educational institutions.

Keywords: Gazi Husrev-bey Madrasa, strike, Islamic Community, educational reform, socialist Yugoslavia